

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XXII. An lumine naturæ solius cognosci possit, esse Deum, & Vnum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

velle; & inter Contraria, Eligere & Refpuere. Sic Eccl. 31. *Erit illi gloria aeterna, qui potuit transgredi, & non est transgressus; & facere mala, & non fecit.* Ita. 66. *Iudæi, quæ nolui elegerunt.* Hæc verò illicita est libertatis licentia. Sic, Iere. 3. *Fecisti mala, & potuisti, sc. liberè; et si non licitè.*

2. Ego dixi, Mat. 16. *Si quis VULT venire post me: non cogo, non necessito.* Ibid. *Si VIS ad vitam ingredi, serua mandata.* Mat. 14. *Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum; Aut facite arborem malam &c. quasi dicat, liberum stat vobis utrumque.*

3. Sic & Apostolus. Rom. 6. *Velle adiacet mihi: perficere autem bonum non inuenio.*

2. Cor. 8. *Non solum facere, sed & Velle cepisti anno priorè; nunc & factò perficite: Vt, que admodum promptus est animus Voluntatis, ita sit & perficiendi ex eo quod habetis, tum ex natura, tum ex gratia, Non quod, ait 2. Cor. 3. Sufficientes sumus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed Sufficientia nostra ex Deo est.* Phil. 2. *Deus est enim, qui operatur in nobis Velle & Perficere, pro bona voluntate.*

4. Idque sine vi coactionis seu necessitatis.

Vnde Gen. 4. *Nonne, si bene egeris, recipies: Si autem male, statim in foribus peccatum tuum aderit? Sed sub te erit Appetitus tuus; at tu Dominaberis illius, in utramlibet partem.* Luc. 7. *Pharisæi autem & Legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsis; non in vi alia cuiusquam, non baptizati ab eo.*

XXXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ volunt Deum necessariò agere, quæcunque agit.

CHRISTVS. At Ego inquam Mat. 3. *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ; tamen nunquam fecerit: non igitur omnia fecit, quæ potuit; plura supersunt.*

Item Mat. 19. *Facilius est camelum per foramen acus transi. quam diuitem. &c. Quanquam apud homines hæc impossibile est: apud Deum omnia possibilia sunt.*

2. Et tamen verè Psaltes, 113. *Omnia, quæcunque voluit, fecit, finita infinitus; proinde infinities plura potest.* Verum, Eph. 1. *Qui operatur omnia secundum Consilium voluntatis suæ, sc. per Cognitionem & Voluntatem suam.*

3. Deus potest facere, quæ non facit; & potest non facere, quæ facit, ut habens Omnipotentiam liberam ac voluntariam, Ita Dan. 3. *Potens est Deus nos de manibus tuis liberare, ô Rex: Quod si noluerit. &c.* Sic & Hester 13. *Non est qui possit resistere tue voluntati: Si decreueris liberare nos, continuo liberabimur.* Et fecit. Sap. 11. *Non erat impossibilis manus tua immittere illis multitudinè virorum, aut audaces leones. &c.* Et non fecit. Ibid. *Misereris omnium, quia omnia potes: dissimulans peccata hominum propter penitentiam: punire potest, si vellet: ergo liber.*

Denique mea vox hæc, Mat. 26. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plusquam XII. legiones Angelorum? Non feci tamen.* Mea hæc, Mar 14. *Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt.*

QVÆSTIO XXII.

An lumine naturæ solius cognosci possit, esse Deum, & unum?

XXXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

Q LVTHERO-

LVTHERANI plerique, CALVINIANI omnes pernegant.

CHRISTVS. At ego affirmo. 1. Nā Iob. 36. *Omnes homines vident Eum; sed vnusquisque inuenerit procul, in creaturis cōmunia quædam de Creatore cognoscētes.* Vnde recta est ratiocinatio Sap. 13. *Si tantum potuerunt scire, vt possent estimare Sæculum; quomodo huius Dominum non facilius inuenerunt?* Idque naturaliter.

2. Testes mihi sunt Apostoli. Act. 17. *Querere Deum, si forte atrectent eum, aut inueniant: quamuis non longè sit ab vnoquoque nostrum.* Tam sc. esse facilem Dei notitiam hinc docent S. Patres, Chry. Oecumenius, &c. Rom. 2. *Veritatem Dei in iustitia detinent. Quia quod notum est Dei, manifestum est illis: Deus enim illis manifestauit. Inuisibilia enim ipsius per ea, quæ facta sunt, intellectu conspiciuntur; sempiterna quoque eius virtus & Diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. Quia cum cognouissent Deum; non sicut Deum glorificauerunt.* Ecce notitiam Dei nō per Reuelationem, sed per species rerum: Et Deum liberè agere cognouerunt; ideo arguuntur quod gratias non egerunt,

QVÆSTIO XXIII.

An homo sit liber à arbitrij in Naturalibus & Ciuilibus actionibus?

XL. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERVS & Melancthon principio negarunt hæretice; demum retractarunt, & in hoc resipuerunt.

CALVINVS verò & Calvinistæ pernegant.

CHRISTVS. Integræ classes Scri-

pturarum militant aduersum istud commentum.

1. Multæ Scripturæ tribuunt homini post lapsum, liberam diuersarum rerum electionem. Vt Num. 30. Ios. 24. 2. Reg. 24. 3. Reg. 3. Dan. 13. (*Hæc suprâ quæst. 21. reddidimus.*)

2. Multæ docent, hominem aliqua posse facere, quæ non facit; & facere, quæ potuisset non fecisset: Vt 3. Reg. 3. *Quia postulasti verbum hoc, & non diuitias, &c.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* 1. Cor. 9. *Non sum liber; non sum Apostolus?* sc. vt potuerim circumducere fororem, accipere sumptus ab Ecclesijs. Act. 5. *Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate?*

3. Multæ conditionem includunt, & simul virtute liberam oppositorum optionem. Vt II. 1. *Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis.* Mat. 19. *Si vultis ad vitam ingredi, serua mandata.* Ibid. *Si vultis perfectus esse, vade, vende omnia.* &c. Luc. 9. *Si quis vult venire post me, &c.*

4. Multæ reprehendunt eum interrogatione: quasi dicat potuisses non fecisse. Vt Gen. 3. *Quare hoc fecisti?* dicitur homini: At bestia, *Quia hoc fecisti.* Gen. 4. *Quare iratus es? Quare concidit vultus tuus? Ouicula non diceret; quare fugis lupum: quia non potest non fugere.*

5. Eccl. 15. *Deus creauit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui; Saluâ prouidentia Dei: cui nil pugnat libertas arbitrij. Cum hac igitur creatus homo stetit rectus ante lapsum; persistitque cum eadem & post lapsum integrè liber, sed cætera non rectus. Atque ob hanc libertatem tantò noscitur admixibilior prouidentia Dei directrix & conseruatix homi-*